

การออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอป่าต้ว: ศึกษากรณีการไปออกเสียงเลือกตั้งในอัตราสูง



นายไพรัตน์ เตชะเสถียร

ศูนย์วิทยพัทยาการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

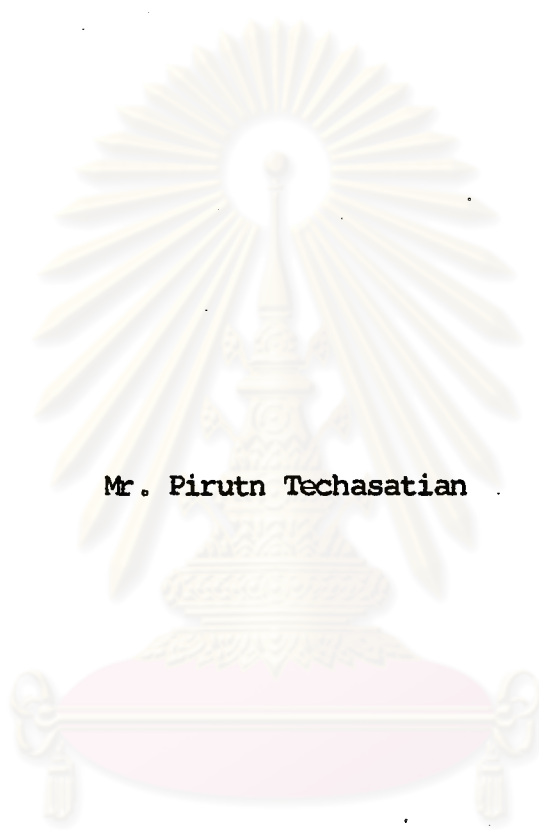
พ.ศ. 2526

ISBN 974-561-823-3

011239

T16814836

VOTING IN PAATEW DISTRICT: A STUDY OF HIGH VOTING TURNOUT



Mr. Pirutn Techasatian

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Arts

Department of Government  
Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอป่าติว: ศึกษากรณีการไปออกเสียง  
เลือกตั้งในอัตราสูง

โดย

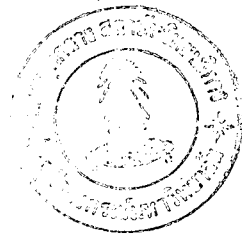
นายไพรัตน์ เตชะเสถียร

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สุประคิษฐ์ บุนนาค* ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ประจักษ์ วัฒนศิริ* ..... ประธานกรรมการ  
(ศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ วัฒนศิริ)

..... *สุจิต บุดมการ* ..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุดมการ)

..... *ม.ร.ว. พุทธิธำสวณ* ..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. พุทธิธำสวณ ชุ่มพล)

..... *พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว* ..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอป่าต้ว: ศึกษากรณีการไปใช้สิทธิ  
ออกเสียงเลือกตั้งในอัตราสูง

ชื่อ

นายไพรัตน์ เตชะเสถียร

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

ภาควิชา

การปกครอง

ปีการศึกษา

2525



บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงสาเหตุที่ประชาชนในส่วนภูมิภาคของไทยไปใช้สิทธิ  
ออกเสียงเลือกตั้งในอัตราที่สูงเป็นพิเศษ รวมถึงความรู้ทางการเมืองของผู้ไปใช้สิทธิฯ ความ  
รู้สึกที่มีต่อการเมือง และการบริหารงานเลือกตั้ง ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ไปใช้  
สิทธิในอัตราสูง

ในการวิจัยนี้กำหนดขอบเขตไว้เฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2522 ในเขต  
อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยได้ทำการสุ่มตัวอย่างตามเป้าหมายไว้จำนวน 400 คน  
แต่เนื่องจากมีการย้ายที่อยู่และบางคนถึงแก่กรรม ทำให้เหลือผู้ให้การสัมภาษณ์ 231 คน นอก  
จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานเลือกตั้งบางคน และ  
ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของประกอบการวิเคราะห์คราวนี้ด้วย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเนื่องจากถูกระดมมากกว่าการไปใช้  
สิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกของตนเอง ในรายละเอียดพบว่าเพศหญิงมีแนวโน้ม  
ที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยถูกระดมมากกว่าเพศชาย ผู้ที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะ  
ไปใช้สิทธิฯ โดยถูกระดมมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย กลุ่มอาชีพอื่น (เช่นค้าขายธุรกิจ เกษตรกรรม

ลูกจ้าง ฯลฯ) มีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิฯ โดยถูกระดมมากกว่าผู้ที่มิอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ที่มีการศึกษาน้อยไปใช้สิทธิฯ โดยถูกระดมมากกว่าผู้ที่มิอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ที่มีการศึกษาน้อยไปใช้สิทธิฯ โดยถูกระดมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง

อนึ่ง การวิจัยพบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. และหัวหน้าคณะไม่ใช้ผู้มีอิทธิพลสำคัญที่สุดในการระดมประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ผู้มีอิทธิพลสำคัญที่สุดในการระดมประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตามผู้สมัครฯ และหัวหน้าคณะ "มีส่วน" ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงของผู้สมัครและหัวหน้าคณะที่เข้มมากที่สุดคือการขอร้องให้ส่งสาร และถัดมาคือการช่วยสร้างซ่อมแซมหรือให้เงินสร้างซ่อมแซมสิ่งสาธารณะภายในหมู่บ้าน

2. ความรู้ทางการเมืองของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับความรู้ทางการเมืองโดยเฉลี่ยทั่วประเทศ

นอกจากนี้การวิจัยยังพบว่าเพศชาย มีความรู้ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ผู้มีอายุน้อยมีความรู้ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลมีความรู้ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบท และผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความรู้ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

3. ราษฎรที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีความรู้สึกที่ดีต่อการเมืองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

นอกจากนี้การวิจัยพบว่า เพศ อายุ และการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ดีต่อการเมือง แต่ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลมีความรู้สึกที่ดีต่อการเมืองมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตสุขาภิบาล ผู้ที่มิอาชีพค้าขายธุรกิจมีความรู้สึกที่ดีต่อการเมืองมากกว่าผู้ที่มิอาชีพอื่น

อนึ่ง เป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้ที่มิอาชีพค้าขายธุรกิจและผู้มิอาชีพเกษตรกรรมมีความรู้สึกที่ดีต่อการเมืองมากกว่าผู้ที่มิอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

4. อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีการบริหารงานเลือกตั้งที่เหมาะสม โดยได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างรัดกุม นอกจากอาศัยกำนันผู้ใหญ่บ้านจูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้ว ในหมู่บ้านหนึ่งผู้ใหญ่บ้านยังได้แต่งตั้ง "กรรมการเพื่อการเลือกตั้ง" ขึ้นในอัตรา 10 คน ครัวเรือนต่อหนึ่งคน กรรมการเหล่านี้จะคอยช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านในการระดมให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title                    Voting in Paatew District: A Study of High  
   Voting Turnout

Name                                Mr. Piruth Techasatian

Thesis Advisor                 Associate Professor Pornsak Phongphaew, Ph.D.

Department                     Government

Academic Year                 1982



#### ABSTRACT

The purpose of this thesis is to determine why the voting turnouts of certain districts of Thailand are extremely high. Along with the survey, their political knowledge and political attitudes, and the administration of the election were also carefully investigated.

The scope of the research was limited to Paatew District of Yasothon Province in the general election of 1979. The sample list was composed of 400 voters, selected by systematic sampling techniques. However, only 231 voters were available for interviews. The other 169 voters specified in the sampling list had either changed their residence or passed away. The data were derived from the interviews and related election documents.

The findings are as follows:

1. People voted because they were "mobilized" than for "autonomous" reasons.

In addition, the research showed that the candidates and the candidates persuaders (Hua Khanaen) are not the most influential in mobilizing the people to vote. Instead, the village headmen and Tambol headmen were the most influential in motivating people to vote. The candidates' persuaders (Hua Khanaen) have partially accounted for the mobilization. The methods which the candidates and their persuaders used to mobilize people primarily consist of speeches by or on behalf of the candidate and promises to provide funds for village development.

2. In general, the political knowledge of voters was generally low, lower than the rational average.

Besides, this research found that men in general had more political knowledge than women. Younger voters showed more political knowledge than older ones. People living in sanitary districts (Sukhapipan) showed more political knowledge than those living outside sanitary district areas, and the higher educated voters showed more political knowledge than the lower ones. In this study we found that voters in the sanitary districts were more optimistic about the Thai politics than those outside. Differenced in residence and occupation rather than in sex, age and educational backgrounds account for this difference in optimism.



Notably, voters in public services and public enterprises were less of optimistic than were farmers and businessmen.

3. Paatew voting administration was found to be one of the factors "mobilizing" people to vote. The voting administration in Paatew was well prepared, and efficiently administered, especially in regard to the preparation of household registers and lists of eligible voters. In addition, task forces responsible for ensuring that eligible voters went to vote were set up in each village by the village headmen.



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์  
ผองแผ้ว ซึ่งได้ให้คำแนะนำมาตลอดกระบวนการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือทางด้านเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเมตตา  
จากคณะกรรมการกองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง คณะข้าราชการที่ทำการปกครองจังหวัด  
ยโสธร และคณะกรรมการทำการปกครองอำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

อนึ่ง ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนและคุณจิโรจน์ โชติพันธ์ นายอำเภอเมืองยโสธร  
ซึ่งเป็นผู้นับถือนักบวชของข้าพเจ้าที่ได้ให้กำลังใจขณะที่ข้าพเจ้าทำการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์  
ฉบับนี้

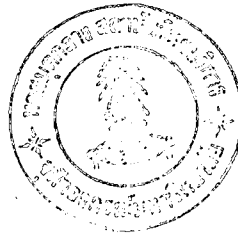
ส่วนพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การเมืองซึ่งทำให้ผู้เขียนสามารถสร้างแนว  
ความคิด หลักการทั่วไปและทฤษฎีนั้น ได้รับโดยตรงจากคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และ  
คณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท้ายนี้ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ช่วยให้คำแนะนำแก้ไข  
เพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนบางส่วนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ



หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย .....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	๗
กิตติกรรมประกาศ .....	๘
สารบัญตาราง .....	๙
สารบัญภาพ .....	๑๐

บทที่

1. บทนำ .....	1
สภาพปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	8
สมมุติฐานในการวิจัย .....	9
นิยามแนวความคิดหรือตัวแปรที่สำคัญ .....	9
ขอบเขตของการวิจัย .....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย .....	12
วิธีดำเนินการวิจัย .....	12
การเสนอรายงานการวิจัย .....	17
2. แนวความคิด หลักการทั่วไปและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง .....	18
การมีส่วนร่วมทางการเมือง .....	18
การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยดูกระทมกับด้วยความสำนึก ของตนเอง .....	22
ความรู้ทางการเมือง .....	33
ความรู้สู่กตการเมือง .....	34

3. การเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2522 และสภาพทั่วไปของ อำเภอบ้านดง .....	42
การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2522 .....	42
สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านดง .....	48
4. การวิเคราะห์ข้อมูล .....	52
สาเหตุที่ประชาชนอำเภอบ้านดงไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2522 .....	55
ความรู้ทางการเมืองของประชาชนที่ไปใช้สิทธิหรือออกเสียง เลือกตั้ง .....	74
ความรู้สึกที่มีต่อการเมือง .....	87
การบริหารการเลือกตั้งของอำเภอบ้านดง .....	93
5. สรุปและขอเสนอแนะ .....	108
สรุป .....	108
ขอเสนอแนะในการวิจัยต่อไป .....	111
บรรณานุกรม .....	112
ภาคผนวก ก. .....	118
ภาคผนวก ข. .....	125
ประวัติผู้เขียน .....	141

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
✓ 1.	สถิติการเลือกตั้งของประเทศไทยรวม 12 ครั้ง .....	3
2.	การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของอำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร พ.ศ. 2519 และ 2522 .....	5
3.	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนและบัตรเสียในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 ของอำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร ..	6
4.	ตัวอย่างที่สุ่มได้ตามหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ในอำเภอป่าติว ...	15
5.	สาเหตุในการพิจารณาเลือกผู้สมัครในอินเดียน .....	30
6.	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมืองและ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง .....	39
7.	คะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง จำแนกตาม ที่อยู่อาศัย .....	40
8.	ผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 เมษายน 2522 ของจังหวัดยโสธร .....	46
9.	สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของตัวอย่างซึ่งตอบคำสัมภาษณ์ .	53
10.	สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 ของอำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร .....	55
11.	ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 .....	56
12.	ผู้สมัคร ส.ส. หรือหัวหน้าคะแนนมีส่วนในการจูงใจหรือชักชวนไปลง คะแนนเสียงหรือไม่ .....	57
13.	วิธีสำคัญที่สุดที่ผู้สมัคร ส.ส. หรือหัวหน้าคะแนนใช้ในการจูงใจหรือ ชักชวน .....	58
14.	สาเหตุที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ แยก แฉงเป็นร้อยละ .....	59

15.	ผู้มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	63
16.	การมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนของผู้สมัคร ส.ส. หรือหัวหน้าคะแนนในการจูงใจหรือชักชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	66
17.	วิธีสำคัญที่สุดที่ผู้สมัคร ส.ส. หรือหัวหน้าคะแนนจูงใจหรือชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	69
18.	ผลการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 เมษายน 2522 ของอำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร . . . . .	73
19.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 . . . . .	75
20.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชน จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	77
21.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชน จำแนกตามการศึกษา ควบคุมโดยเพศ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	80
22.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชน จำแนกตามการศึกษา ควบคุมโดยอายุ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	81
23.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชน จำแนกตามการศึกษา ควบคุมโดยที่อยู่อาศัย แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	83
24.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชน จำแนกตามการศึกษา ควบคุมโดยอาชีพ แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	84
25.	ความรู้ทางการเมืองของประชาชน จำแนกตามการศึกษา ควบคุมโดยการเป็นหรือไม่เป็นกรรมการบริหารท้องถิ่น แยกแรงแป็นร้อยละ . . . . .	86

26.	ความรู้สึกที่มีต่อการเมืองของประชาชน อำเภอป่าต้ว ที่ไปใช้ สิทธิออกเสียงเลือกตั้งปี พ.ศ. 2522 .....	88
27.	ความรู้สึกที่มีต่อการเมืองจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ แยกแยะเป็น ร้อยละ .....	89
28.	ความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้ง (คำถาม-ในการเลือกตั้งปี 2522 ท่านเห็นว่าข้าราชการรวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความกระตือรือร้น สนใจชักชวน โฆษณา และจูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิหรือไม่) ..	94
29.	ทางราชการได้มีการประกาศเชิญชวนให้ท่านไปใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งหรือไม่? .....	95
30.	เมื่อท่านไม่เข้าใจวิธีการเลือกตั้ง เช่น วิธีการเครื่องหมายในบัตร เลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง ฯลฯ ท่านเห็นว่าข้าราชการหรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใดช่วยอธิบายให้ท่านเข้าใจหรือไม่ .....	96
31.	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไม่ถูกต้องท่านไปแจ้งต่อ ข้าราชการหรือกำนันผู้ใหญ่บ้านใด .....	97
32.	การกำหนดหน่วยเลือกตั้งของทางราชการปี 2522 .....	98
33.	การขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งใน ระยะก่อนการเลือกตั้ง .....	99
34.	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานเลือกตั้ง จำแนก ตามปัจจัยด้านต่าง ๆ แยกแยะเป็นร้อยละ .....	100

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.	ลำดับชั้นของการผูกพันทางการเมือง .....	21
2.	แสดงถึงวาระที่บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองของท้องถิ่นมาก เท่าใด ยิ่งทำให้ผู้นั้นมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงขึ้น เท่านั้น .....	37
3.	แผนที่สังเขปแสดงเขตอำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร .....	51



ศูนย์วิทยพัทยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย